

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и и член 22 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука ја донесе Наставната програма по *германски јазик* (втор странски јазик) за IV година на средното четиригодишно образование.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

IV ГОДИНА

Скопје, 2017 година

СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВОВЕД

Предметот германски јазик како втор странски јазик е застапен во наставниот план за гимназиско и средно стручно четиригодишно образование со неделен фонд 2 (два) часа како продолжителен јазик.

Застапеноста на предметот во наставниот план за гимназиското и средното стручно четиригодишно образование се должи на современите тенденции во образовните системи на повеќето земји од Европската Унија, каде што на изучувањето на странските јазици се посветува посебно внимание. Изучувањето на втор странски јазик претставува основа за промовирање на повеќејазичноста и мултикултуралноста, како и предуслов за понатамошниот успешен развој на учениците.

Целта на современата настава по странски јазици за учениците во гимназиското и средното стручно четиригодишно образование е развој на компетенција за комуникација на германски јазик, компетенција за учење и културна свест со развој на лингвистички, социолингвистички и прагматски комуникативни јазични компетенции и општи компетенции како интеркултурна свест, социокултурно знаење, вештини и процедурално знаење, развој на личноста и способност за учење. Наставата е насочена на ученикот како субјект во наставниот процес, неговиот когнитивен афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и развивањето стратегии за учење како основа на доживотното учење.

Во процесот на развој на компетенциите во наставата се вградуваат општите предзнаења, предзнаењата од изучувањето и користењето на англискиот како прв странски јазик и предзнаењата од германскиот јазик.

Предметот германски јазик во четврта година се изучува како продолжителен јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа за изготвување на Наставната програма за четврта година е *Заедничката европска референтна рамка за јазици*. Во четврта година гимназиско и средно стручно четиригодишно образование се изучува нивото Б1.

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ЗА IV ГОДИНА ГИМНАЗИСКО И СРЕДНО СТРУЧНО ЧЕТИРИГОДИШНО ОБРАЗОВАНИЕ

Основна цел на наставата по германски јазик како втор странски јазик за IV година гимназиско и средно стручно четиригодишно образование е развој на компетенции за интеркултурно дејствување на германски јазик во приватен домен.

Ученикот/ученичката:

- да препознава процеси на учење, самостојно да користи дадени материјали и да применува стратегии за самостојно изучување странски јазик и во учењето на германскиот јазик;
- аудио-визуелно да препознава нови зборови и искази и да го разбира нивното значење во контекст;
- глобално и селективно да разбира прочитани или слушнати текстови со позната и помалку позната тематика;
- да репродуцира и да продуцира зборови и јазични искази согласно соодветното ниво;
- усно и писмено да опишува и да искажува сопствени искуства, мислења и ставови со ограничен вокабулар на секојдневната тематика, како и тематиката поврзана со сопствените интереси;
- да пишува едноставни текстови со секојдневна тематика;
- да остварува комуникација на секојдневни теми и теми поврзани со личните интереси;
- да препознава социокултурни разлики од секојдневниот живот на сопствената култура и културата на земјите од германско говорно подрачје и сопствени стереотипни ставови и однесувања;
- да поседува интерес кон културата на земјите од германското јазично подрачје.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците би требало да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/Anfänger) и A2 (основно ниво/Grundlegende Kenntnisse);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/Fortgeschrittene Sprachverwendung) и B2 (самостојно ниво/Selbständige Sprachverwendung);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/Fachkundige Sprachkenntnisse) и C2 (највисоко ниво/Annähernd muttersprachliche Kenntnisse).

Според сегашните услови за учење на германскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво). По првата година учење на германскиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на германскиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година), може целосно да се достигне B1 (преодно ниво). Постигнувањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

3. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Компонента 1. ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
Ученикот/ученичката: -новонаучената лексика да ја препознава, разбира и применува во контекст.	Вредности	- Gut und Böse; Mit dem Gesetz in Konflikt kommen; Zivilcourage; Probleme lösen	Говорно и писмено изразување по однос на вредностите презентирани во филмовите, книгите и медиумите. Изразување сопствено мислење и ставови по однос на темата во вид на предлози и совети преку вежби со слушање или читање и репродукција на слушнатото или прочитаното.
	Права и одговорности	- Menschenrechte; Opfer des Fortschritts; Ärger, Entschuldigungen und Erklärungen; Veränderungen	Вежби со слушање или читање и репродукција на слушнатото или прочитаното на тема човекови права и одговорности. Водење разговор на тема како се загрозуваат човековите права во име на напредокот со примена на новите лексички единици. Писмено и усно реагирање и изразување на критика и револт преку кратки писма, пароли, описи, дијалози и сл.
	Здравје	- Sport; Gesundheit; Vegetarisch essen	Вежби со слушање или читање и репродукција на слушнатото или прочитаното, усно и писмено изразување, примена на комуникативните модели на тема спорт, здравје, здрава исхрана, посета на лекар. Изразување желби за дејствија кои се случиле во минатото.

	Иднина	- Was wird die Zukunft bringen? Vorhersagen; Wohnformen in der Zukunft	Вежби со слушање или читање и репродукција на слушнатото или прочитаното, усно и писмено изразување на тема Иднина, со акцент на комуникативни модели за изразување на сопствено мислење и гледиште, како и правење претпоставки и прогнози.
	Уметност и култура	- Gefeierte Musiker; Von Klassik bis Jazz; Kunst und Kultur	Вежби со слушање или читање и репродукција на слушнатото или прочитаното, усно и писмено изразување на тема Уметност. Симулирање говорни ситуации или играње улоги на теми интервју со познати уметници, описи на омилени славни уметници. Изработка на проекти во наставата за познати лица од културната сфера.

Компонента 2. ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <p>употребува определени граматички структури, со незначителни грешки, кои не го попречуваат разбирањето</p> <p>- да разликува, разбира и применува определени граматички структури</p>	<p>Примена на Passiv Präteritum, Passiv Perfekt</p> <p>Односни реченици со односни заменки во Генитив</p> <p>Можен начин Konjunktiv II der Gegenwart</p> <p>Дводелни сврзници: Weder...noch, entweder... oder, zwar... aber, nicht nur... sondern (auch), sowohl... als auch</p> <p>sein + zu + Infinitiv</p> <p>Неопределени заменки irgend-</p>	<p>-Die Gefangenen wurden vor den Augen ihrer Freunde verhaftet.</p> <p>-Wir sind von den Wärtern bestraft worden.</p> <p>-Der Mann, dessen Fahrrad gestohlen wurde, wohnt in meiner Straße.</p> <p>-An deiner Stelle würde ich Hilfe holen.</p> <p>-Wer hat weder eine eigene Wohnung, noch ein eigenes Haus?</p> <p>-40 Euro ist zu bezahlen</p> <p>-Ich will nicht irgendeinen Computer kaufen.</p>	<p>Активностите и методите кои се сугерираат можат да се применат во сите наведени содржини во граматиката согласно барањата за изучување на граматичките структури. Активности кои се сугерираат за реализација на содржините од граматиката се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вежби од типот на вербално реагирање на поставено прашање; - вежби од типот на пополнување празни места во реченицата, вметнување зборови или реченични делови; - вежби од типот на повеќечлен избор; - вежби од типот на поврзување искази, прашања и одговори, антоними и сл; -вежби за правилен редослед на зборовите во реченицата - вежби со користење на илустрации, флеш карти и постери; - играње улоги и симулации на дадени ситуации и сл; -вежби за писмено изразување (дијалози, кратки писма, кратки состави и сл.) со цел практична примена на граматичките содржини.

<p>Можен начин Konjunktiv II der Vergangenheit</p> <p>Предлози, прилози и сврзници: trotz/ obwohl/ wegen/ da/ darum/ denn/ bis/ seit/ deswegen/ nämlich</p> <p>Односни реченици со прашални зборови</p> <p>Идно време: Futur I</p> <p>Предлози со Генитив außerhalb/ innerhalb/ oberhalb/ unterhalb/ her/ hin</p> <p>Атрибутивни конструкции со Партицип</p> <p>Временски реченици со sobald, solange</p> <p>Деклинација на придавки во Генитив</p>	<p>-In 100 Jahren wird es Städte auf dem Wasser geben.</p> <p>-Außerhalb der Wohnung kann das Handy die Haustür kontrollieren.</p> <p>-Da gehen wir jetzt hin.</p> <p>-Er ist ein gefeierter Opernsänger.</p> <p>-Sobald wir im Stadtgebiet sind, musst du langsam fahren</p> <p>-Der Geruch gegrillter Hähnchen</p>		
---	--	--	--

Компонента 3. ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - соодветно да применува јазични функции за да го искаже она што сака да го каже во едноставна и директна размена на определени информации во однос на познати секојдневни прашања, актуелни теми од секојдневието и личните интереси; - без голем напор соодветно да применува јазични функции за да состави искази за секојдневни теми, врзани со личните интереси, да води кратки разговори, да го искаже своето мислење, но сè уште прави грешки при конструирање на покомлексни структури. 	<p>Давање совети и предлози</p> <p>Прифаќање, изразување и реагирање на критика</p> <p>Изразување желби и мислење за некои работи кои не се оствариле во минатото</p> <p>Правење претпоставки и прогнози</p> <p>Изразување мислење, став, претпочитање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - An deiner Stelle würde ich mich nicht einmischen. - Mein Vorschlag wäre Hilfe zu holen. - Es wäre schön, wenn Sie da etwas Rücksicht nehmen könnten. - Es war doch keine Absicht - Wenn er schneller gelaufen wäre, hätte er gewonnen. - Ohne Doping hätten sie diese Leistungen nicht bringen können. - In 2060 werden die Menschen gesünder leben. - Meiner Meinung nach, war das Leben früher viel langweiliger als heute. 	<p>Активности со примена на комуникативни модели со говорни и писмени вежби од типот водење дијалог, драматизација на дијалози, играње по улоги, вербализирање графикони, анкети, пополнување тектови и табели со испуштени фрази, симулации и сл.</p>

Компонента 4. СЛУШАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <p>- да ја разбира смислата на куси и подолги не многу сложени искази и да извлекува конкретни информации кога се работи за прашања од секојдневна тематика, при слушање на автентични текстови со стандарден акцент.</p>	<p>Куси и подолги искази</p>	<p>-Dein Garten ist ein Platz, wo du dich gut entspannen und in der Natur genießen kannst. - Ich glaube, dass Sportler unbedingt gewinnen, Geld verdienen und ihren Fans gefallen möchten.</p>	<p>Активности од типот на соодветно невербално реагирање на слушнати искази и/или инструкции на пр.: движење на телото, цртање, внесување во план, заокружување информации (повеќецен izbor, точно/погрешно, да/не, сврзување реченични делови), поврзување слики, наслов со текст, текст со слика, текст со графикон итн.</p>
<p>- Глобално и селективно да разбира текстови со позната тематика и тематика врзана со личните интереси, да извлекува конкретни информации, информации за секојдневни работи од помалку позната тематика ако се зборува јасно на стандарден јазик.</p>	<p>Куси и подолги разговори и зборувани текстови</p>	<p>-In so kurzer Zeit kann man nicht so viele Kilos zunehmen, dachte eine Verkäuferin im Einkaufszentrum und rief die Polizei. Die Überwachungskameras im Geschäft bestätigten ihren Verdacht. Die beiden Jugendlichen hatten unter ihren Jacken vier Pullover angezogen, die sie nicht bezahlt hatten.</p>	<p>Активности од типот заокружување информации (повеќецен izbor, точно/погрешно, да/не), подредување точен редослед, формулирање наслови, пополнување текст со празнини, опис по слика, пополнување растер и сл.</p>

Компонента 5. ГОВОРЕЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се изразува релативно без проблеми, а и покрај грешките и прекините во говорењето може да ја доврши својата мисла и без дополнителна помош може да продолжи да зборува; - да ги објаснува без проблем главните аспекти на темата; - да држи извежбана, не многу комплексна презентација за позната тематика или тема поврзана со личните интереси; - да одговара на јасно поставени прашања со можност да замоли за повторување или помош при формулирање; 	<p>Сопствено мислење, критика и презентирање на свој став во однос на теми поврзани со младите, општеството, формите на живеење, спорт, здравје, иднина, познати личности, уметност, култура</p>	<p>-Lara Croft finde ich interessanter als Prinzessin Lea.</p> <p>-Ich würde nur mit anderen gemeinsam helfen.</p> <p>-Bleib ruhig und mach dich nicht zum Opfer!</p> <p>-Völker wie Na’vi existieren nicht nur in Science-Fiction Filmen, sondern auch ganz real überall auf dieser Welt.</p> <p>-Spitzensportler verdienen gut, doch die Zuschauer erwarten Höchstleistungen.</p> <p>-Es sieht so aus, als ob Sie auch die Grippe hätten.</p> <p>-Meine Freundin isst vegetarisch und macht eine Vegi-Party. Auf so eine Party gehe ich gerne.</p>	<p><i>а) Говорна интеракција:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - поставување прашања и одговарање на истите; - дава совет и бара совет; - играње по улоги според дадени модели; - симулации проследени со движења; - учество во кратки комуникативни ситуации; - барање/давање информации. <p><i>б) Усно искажување:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - опишување и раскажување по слики, видеоматеријали, ситуации и сл.; - продукција на подолги искази; - прераскажување на текстови со секојдневна тематика; - опис на личности и ситуации - давање мислење и став за теми врзани со личните интереси - презентација на селектирани информации од текст; - самостојна работа.

<ul style="list-style-type: none"> - да се снаоѓа во секојдневни ситуации во кои се работи за директна размена на информации во врска со теми блиски до секојдневието; - да дава конкретни описи и објаснувања на тема врзана со личниот интерес. 		<p>-In 2100 wird man die Hautfarbe, das Geschlecht und die Größe eines Babys vor der Geburt wählen können.</p> <p>-Kunst ist sehr wichtig für mich. Was meinst du?</p>	<p>Комуникативни рамки</p> <ul style="list-style-type: none"> -партнер во разговор (ученик-ученик; ученик-наставник); -раскажувач.
---	--	--	---

Компонента 6: ЧИТАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги разбира и селектира потребните информации за решавање на задачата од подолги текстови; - да разбира текстови во кои се понудени описи на емоции, желби, ставови и теми врзани со секојдневието; - глобално и селективно да разбира не многу сложени текстови со секојдневна тематика, како и текстови од областа на личниот интерес. 	<p>Подолги текстови</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Lies die Fragen zum Text. Dann lies den Text und beantworte die Fragen! -In welcher Reihenfolge kommen die Sätze im Text vor? -Ergänze die Lücken, die im Text sind! - Lies den Text und kreuze „richtig“ oder „falsch“ an. - Verbessere die falschen Aussagen nach dem Text. - Sieh die Fotos an und lies den Text. Welche Bilder passen zu welchem Textabschnitt? -Ordne die markierten Attribute aus dem Text zu. -Was passt zusammen? Ordne zu und erkläre! 	<p>Активности за идентификување информации од типот на одговарање прашања, заокружување информации (повеќечлен избор, точно/погрешно, да/не), поврзување слики и текст, поврзување реченици или реченични делови, формулирање наслови, пополнување текст со празнини, пополнување растер, трансфер на информации во графички прикази, реконструкција на структурата и сл.</p>

Компонента 7. ПИШУВАЊЕ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да пишува краток, едноставен состав на теми врзани со своите секојдневни интереси; - да пишува краток состав за познати и помалку познати теми и притоа зазема свој став; - да дава едноставни описи на свои доживувања, емоции и реакции, како и настани и случувања. 	<p>Сопствено мислење, критика, став, искуство во однос на теми поврзани со младите, општеството, формите на живеење, спорт, здравје, иднина, познати личности, уметност, култура</p>	<p>-Welche Ratschläge aus Übung A würdest du den Personen in Übung B geben? Schreib Sätze wie im Beispiel! -Schreib ein reales oder ein erfundenes Problem! -Schreib ein Interview mit einer berühmten Person! -Schreib vier persönliche Sätze mit: mein, ich, wir, unser-! -Was ist dein Lieblingsessen? - In Partnerarbeit schreibt einen Dialog mit einem Arzt! -Wie stellst du dir deine Zukunft vor? Schreibe einen kurzen Text!</p>	<p>- Поврзување реченични делови и насочено составување сложени реченици - довршување реченици или краток текст; - пишување едноставни пораки, пријателски писма, е-пораки, насочени интервјуа, дијалози итн.; - пишување краток едноставен текст на теми од секојдневието и личните интереси - подредување реченици и/или параграфи од даден текст; - самостојна или групна изработка на видео презентации.</p>

Компонента 8. КУЛТУРА

Содржините од компонентата Култура не се изучуваат изолирано, туку се интегрирани во сите компоненти при изучувањето на јазикот. Целта е да се создаде сензибилизација за воочување на културолошките разлики и сличности како основа за развивање желба за запознавање, толеранција и емпатија кон другиот и различниот (на пр., преку имиња, празници, модели на културно однесување, обраќање, честитање празници, активности во врска со празниците, имиња на врсниците во германските говорни подрачја, некои типични презимиња, имиња на улици и плоштади, распоред на дневните и седмичните активности, слободно време, пазарење, храна, мода, песни, комуникативни модели, паралингвистички елементи и др.). Учениците се запознаваат со делови од историјата, географските обележја на земјите од германското говорно подрачје, големите градови и нивните културни знаменитости, делови од обичаите и традицијата, храната и пијалаците, празнувањето на Божик, Велигден, карневалите, роденденските прослави и сл. Преку селектирани текстови во наставата учениците се запознаваат и со германската литература. Преку актуелни натписи од весници или ТВ - емисии и Интернет вести учениците се запознаваат со модерна и актуелна Германија, како и со останатите земји од германското говорно подрачје.

Целта на интегрирањето на културата во наставата по германски јазик е да се стекнат интеркултурни компетенции за однесување и имајќи ги предвид културните разлики, да се развие чувство за воочување на културните разлики низ учењето и воспитувањето, како и почит кон другите луѓе и различните работи. Учениците треба да ги почитуваат и вреднуваат различните култури во светот, но и во својата земја, а различностите да ги доживуваат како можност за споредба и поврзување со културите, социјализација и интеграција и да препознаваат и да ги отстрануваат сопствените стереотипни ставови и однесувања.

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Наставната програма во основа претпоставува целосен и комплексен јазичен и комуникативен развој преку конкретни и дејствено поврзани наставни ситуации на учење. Компетенциите не се развиваат поединечно и изолирано, туку треба се создаваат комплексни, сестрани можности за учење соодветни на возраста на учениците преку животно и комуникативно значајни функционално поврзани активности. Активностите во наставата треба да ги интегрираат и поврзуваат компетенциите со јасни тематски ориентирани цели и задачи транспарентни за учениците.

Наставата по германски јазик за учениците на оваа возраст се заснова на интерактивно учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ги интегрира различните компоненти за функционално изучување на јазикот со ориентација на потреби, акција, дејствување и комуникација, развој на клучни компетенции, сензибилизација за самостојно и одговорно однесување на учениците, сензибилизација на интеркултурни аспекти при што улогата на наставниците вклучува и улога на модератори, помошници и партнери.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со свесна примена на јазичните структури во контекст и структурално воведување на граматичките структури кои се изучуваат интегрирано, а не како посебна јазична вештина. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање во рамките на компонентата Разбирање, на усниот и писменото говор, како од аспект на интеракција, така и од аспект на самостојна продукција.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат да ја преземат одговорноста за сопственото учење, знаењето и способностите коешто ги стекнуваат во формален контекст на учење (во училишница) и да ги користат надвор од неа.

Наставата треба да вклучува активности за развој на свесно користење на стекнатите знаења и вештини од првиот странски јазик (англиски јазик) коишто користат во изучувањето на германскиот јазик.

При изборот на активностите треба да се води сметка за внатрешната диференцијација и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои одговараат на различните стилови на учење, различните видови интелигенција и различните нивоа на знаења на учениците со менување на различни форми на работа и секвенци на дејствување.

Согласно горенаведеното, во странскиот јазик не можат да се издвојат, односно не може да се планира бројот на часовите по одделни компоненти. Изучувањето странски јазик на секој наставен час ги интегрира сите јазични вештини и компоненти.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички комплет за учениците;
- пакет прирачен материјал за наставникот;
- дополнителни наставни материјали, како на пр. списанија, флеш-карти, постери и др.;
- еднојазични речници за паралелката (германско-германски речник);
- двојазични речници за паралелката (мајчин јазик-германски јазик, англиски јазик – германски јазик);
- соодветни медиуми, како на пр. ЦД плеери/ЦД со текстови за слушање; компјутер со соодветен софтвер; ЛДЦ проектор, ТВ со ДВД;
- Интернет пристап, образовни софтвери.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и се вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, активната вклученост на часовите, дополнителната и додатната настава, соработката со другите, соработката со наставникот, самостојната работа и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците искажуваат јазична активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата е интегриран дел на секој наставен час, а не изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усната јазична продукција и интеракција.

Со цел да се мотивираат учениците наставникот треба поголем акцент да стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. На учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна пофалба или друга соодветна позитивна реакција која наставникот ја има поставено како критериум за вреднување и пофалба.

Вреднувањето на напредокот на учениците се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со најмалку 6 оценки во текот на учебната година (3 оценки во првото и 3 во второто полугодие). Од вкупно 6 оценки, 2 ќе се базираат на тест, а другите 4 ќе се базираат на усни, комуникативни проверки стекнати преку активноста на ученицкото за време на часовите.

Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште во почетокот на учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се бидат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување и активноста на часот, изработката на проекти во наставата и сл. На крајот на прва година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

Последиците за ученикот во случај на неуспех ќе бидат во согласност со општата регулатива за средно образование во Република Македонија.

6. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување на учениците треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните исходи.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните исходи од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаење што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредувањето на нивоата на знаењата и вештините на учениците од четврта година на средното образование.

НИВО	Тема: ВРЕДНОСТИ
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none">• Препознава зборови и изрази поврзани со темата (добро и лошо дело, казни и одговорности, конфликти и решенија).• Поврзува, заокружува, подвлекува и издвојува зборови и изрази во подолги текстови.• Запомнува нови зборови, куси и подолги изрази и може да ги препознае и употреби во нов контекст.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none">• Глобално разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата.• Селективно разбира одредени информации од подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата.• Ја разбира основната идеја, кажува со свои зборови и парафразира конкретни информации од подолг текст.• Поврзува информации (сврзува реченици или реченични делови, пополнува текстови со празнинки, врзува слика со текст и сл.).

<p>ПРИМЕНА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ги поврзува новите информации и зборови во контекст со примена на предвидените граматички структури од темата (решава вежби со дополнување и поврзување). • Применува учтива форма при говорно и писмено изразување со примена на не многу сложени јазични структури. • Применува новонаучени основни изрази и зборови при составување дијалози, играње улоги по ситуација, пишување едноставни описи и состави на секојдневни теми. • Изразува критика и лично мислење во однос на темата.
<p>АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од подолг текст со секојдневна тематика. • Развива дијалози за темата. • Пишува кратки текстови со опис на личности со примена на не многу сложени јазични структури. • Изразува сопствено мислење и став по однос на темата. • Дава совети и предлози по однос на темата • Дава и реагира на критики со соодветен вокабулар и јазични структури од изучената тема.

<p>НИВО</p>	<p>Тема: ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ</p>
<p>ПОМНЕЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава зборови и изрази поврзани со темата (права и одговорности). • Поврзува, заокружува, подвлекува и издвојува зборови и изрази во подолги текстови. • Запомнува нови зборови, куси и подолги изрази и може да ги препознае и употреби во нов контекст.
<p>РАЗБИРАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Глобално разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Селективно разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата • Ја разбира основната идеја и со свои зборови кажува или парафразира конкретни информации од подолг текст. • Поврзува информации (сврзува реченици или реченични делови, пополнува текстови со празнинки, врзува слика со текст и сл.).

ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Ги поврзува новонаучените јазични структури со оние кое веќе ги знае и формулира нови не многу сложени јазични структури. • Применува новонаучени изрази и зборови при составување усни и писмени дијалози, играње улоги по ситуација (на лекар, интервју со позната личност и сл.), пишување пароли, изработка на презентации.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Споредува и применува не многу сложени јазични структури (реченици со сврзници, минато и сегашно време, можен начин, идно време). • Издвојува информации од подолг текст (одговара на прашања од текст, решава вежби со точно/погрешно, да/не, споредува слика со текст, одредува наслов на текст, пишува интервјуа, кратни состави и описи и сл.). • Развива куси дијалози или описи на тема поврзана со секојдневието или личниот интерес. • Пишува кратки состави или писма со секојдневна тематика. • Изразува сопствено мислење, дава совет или критика со предвидените јазични структури од темата.

НИВО	Тема: ЗДРАВЈЕ
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава зборови и изрази поврзани со темата (спорт, здравје, здрава храна). • Поврзува, заокружува, подвлекува и издвојува зборови и изрази во подолги текстови. • Запомнува нови зборови, куси и подолги изрази и може да ги препознае и употреби во нов контекст.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Глобално разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Селективно разбира одредени информации од подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Ја разбира основната идеја, кажува со свои зборови и парафразира конкретни информации од подолг текст. • Поврзува информации (сврзува реченици или реченични делови, пополнува текстови со празнинки, врзува слика со текст и сл.).

ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации со одредени личности од темата. • Одговара на поставени прашања по однос на темата. • Учествува во едноставни комуникативни ситуации притоа применувајќи новонаучени основни изрази и зборови за составување дијалози во врска со темата. • Пишува едноставни описи, дијалози, состави поврзани со темата. • Ги поврзува новите информации и зборови во контекст со примена на предвидените граматички структури од темата (решава вежби со дополнување и поврзување).
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од подолг текст (одговара на прашања од текст, решава вежби со точно/погрешно, да/не, споредува слика со текст, одредува наслов на текст, пишува интервјуа, кратни состави и описи и сл.). • Развива куси дијалози или описи на тема поврзана со секојдневието или личниот интерес. • Пишува кратки состави или писма со секојдневна тематика. • Изразува сопствено мислење, дава совет или критика со предвидените јазични структури од темата.

НИВО	Тема: ИДНИНА
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава зборови и изрази поврзани со темата (иднина, живеење и форми на живеење). • Поврзува, заокружува, подвлекува и издвојува зборови и изрази во подолги текстови. • Запомнува нови зборови, куси и подолги изрази и може да ги препознае и употреби во нов контекст.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Глобално разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Селективно разбира и оперира со одредени информации од подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Ја разбира основната идеја, кажува со свои зборови и парафразира конкретни информации од подолг текст. • Поврзува информации (сврзува реченици или реченични делови, пополнува текстови со празнинки, врзува слика со текст и сл.).

ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Прави претпоставки со примена на соодветни јазични структури од темата. • Одговара на поставени прашања по однос на темата. • Учествува во едноставни комуникативни ситуации притоа применувајќи новонаучени основни изрази и зборови за составување дијалози во врска со темата. • Пишува едноставни описи, дијалози, состави поврзани со темата. • Ги поврзува новите информации и зборови во контекст со примена на предвидените граматички структури од темата (решава вежби со дополнување и поврзување).
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од подолг текст (одговара на прашања од текст, решава вежби со точно/погрешно, да/не, споредува слика со текст, одредува наслов на текст, пишува интервјуа, кратни состави и описи и сл.). • Развива куси дијалози или описи на тема поврзана со секојдневието или личниот интерес. • Пишува кратки состави или писма со секојдневна тематика. • Изразува сопствено мислење, дава совет или критика со предвидените јазични структури од темата.

НИВО	Тема: УМЕТНОСТ И КУЛТУРА
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава зборови и изрази поврзани со темата (уметност, култура, познати личности). • Поврзува, заокружува, подвлекува и издвојува зборови и изрази во подолги текстови. • Запомнува нови зборови, куси и подолги изрази и може да ги препознае и употреби во нов контекст.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Глобално разбира подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Селективно разбира и оперира со одредени информации од подолги текстови со не многу сложен вокабулар поврзани со темата. • Ја разбира основната идеја, кажува со свои зборови и парафразира конкретни информации од подолг текст. • Поврзува информации (сврзува реченици или реченични делови, пополнува текстови со празнинки, врзува слика со текст и сл.).

<p>ПРИМЕНА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации со одредени личности од темата (пр. интервју со позната личност). • Одговара на поставени прашања по однос на темата. • Учествува во едноставни комуникативни ситуации притоа применувајќи новонаучени основни изрази и зборови за составување дијалози во врска со темата. • Пишува едноставни описи, дијалози, состави поврзани со темата. • Ги поврзува новите информации и зборови во контекст (решава вежби со дополнување и поврзување).
<p>АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од подолг текст (одговара на прашања од текст, решава вежби со точно/погрешно, да/не, споредува слика со текст, одредува наслов на текст, пишува интервјуа, кратни состави и описи и сл.). • Развива куси дијалози или описи на тема поврзана со секојдневието или личниот интерес. • Пишува кратки состави или писма со секојдневна тематика. • Изразува сопствено мислење, дава совет или критика со предвидените јазични структури од темата.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за четврта година гимназиско и средно стручно четиригодишно образование треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за средно образование.

Се препорачува, заради креативна и интерактивна настава, како и полесен визуелен контакт помеѓу учениците, за да слушне добро што се зборува и најоддалечениот ученик и да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени, кружно наредени или групирани во неколку коцки, како и преместување и групирање на столчињата по потреба.

8. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира подолги искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности, теми од личен интерес, апстрактни теми како на пр. изразување мислење за филм или книга;
- опишува, се искажува користејќи фрази, едноставни и посложени искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи определени јазични и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита, идентификува и применува конкретни информации во даден текст и глобално разбира покуси и подолги наративни и текстови врзани со секојдневието и личните интереси;
- пишува куси насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, писмо, честитка, опис на свој став, емоција, интерес, опис на личности, филмови, книги);
- има познавања од културата на земјите од германското јазично подрачје;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

9. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Завршени студии по германски јазик и книжевност - наставна насока, VII ¹.
- Завршени студии по германски јазик - друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII ¹.

10. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: **1.9.2018** година

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *германски јазик за IV* (четврта) година на средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Арх. бр. 12-14851/3

13.12.2017 год.

Министер

Рената Дескоска

Изготвил: работна група, координатор Ѓулај Исаки-Усеини, советник во Бирото за развој на образованието

Контролирал: Трајче Ѓорѓијевски, раководител на одделение

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор